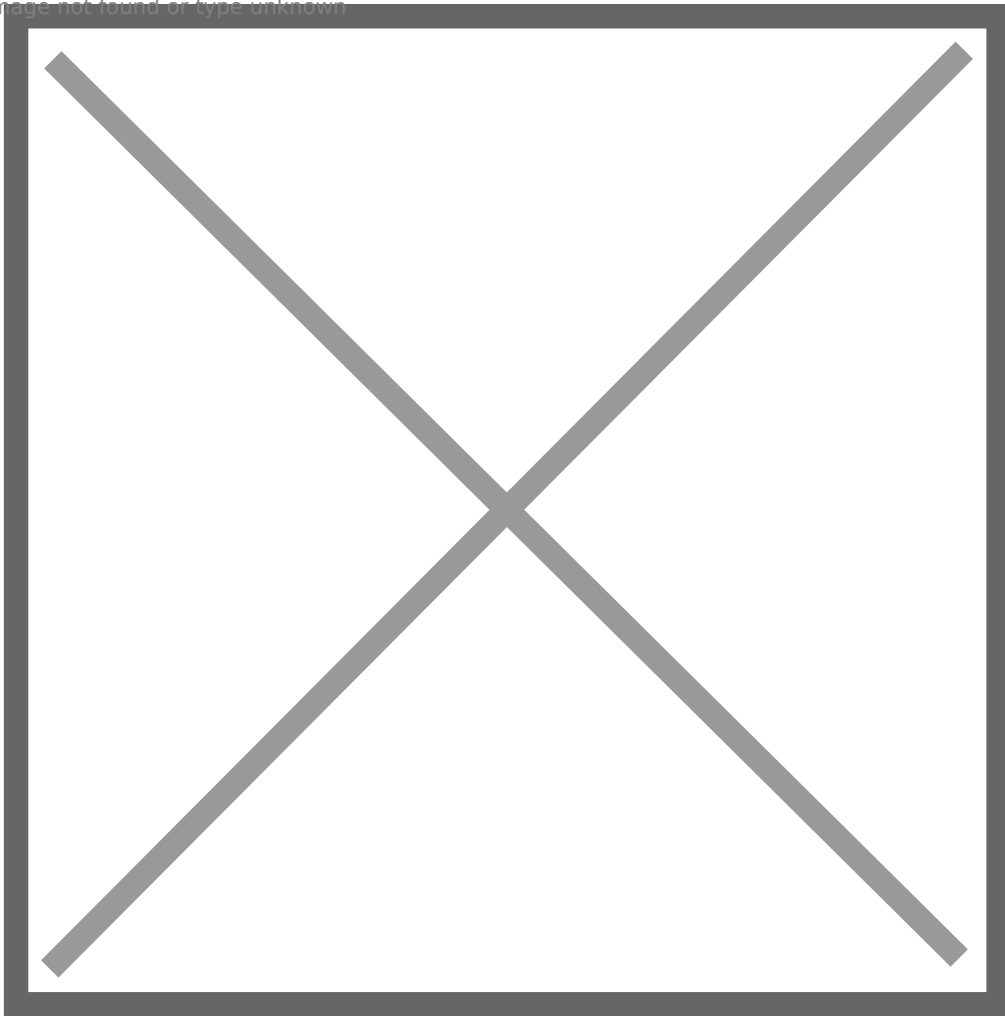

Тазкия дарслари (228-дарс) Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг зоҳидликлари

Image not found or type unknown

19:00 / 30.04.2023 3960

نَمِ قَوْسٍ فِي أَمْوِيَّيْ يُرْهَنُ
هِيَ فَتَكِ يَلَعِ نِي دَمْلِقِ أَوْسًا
هُتَرِي شَعُتْ عَزَفَفِ، أَشْ دُلْجِ
أَنْتَ حَضَفْ دَقِ؛ هَلْ أَوْلِقَ وَكَلِ ذِلِ

لَاقٍ رَا صُنَّ أَلْ أَوْ نِي رَجَاهُ مَلَا نِي ب
أَرَابَجِ الْكَلَمِ نُو كَأَنَّ أِيَّ نَمُّ مَتْ دَرَأَفَا
يَفِ أَرَابَجِ، هَيْلُهُ أَجْلَا يَفِ
عَاطُ نُو كَتَّ أَلْ، أَاهُ أَلْ، مَالُ سِ إِيْلَا
يَفِ ذُهُ زَلْ أَوْ عُضُّ أَوْتِ لِيَابِ أَلْ إِيْبُرْلَا
أَيُّ نُدْلَا هِدَه.

«Бир куни у Мадинанинг бозорларидан бирида пайдо бўлди.
Елкасида бир қўйнинг териси бор эди. Қариндошлари бундан
ташвишга тушиб:

«Муҳожир ва ансорийлар орасида бизни шарманда қилдинг-ку!»
дейишди. У киши:

«Нима, сизлар менинг жоҳилиятда ҳам жаббор подшоҳ бўлишимни
ва Исломда ҳам жаббор бўлишимни ирода қилган эдингизми?! Йўқ!
қасамки, бу дунёда тавозе ва зуҳд қилмасдан туриб, Роббга тоат
этиб бўлмас», деди».

تِي تَأْ لَاقٍ يَرْصَبُ لَنَا نَسَخْلَا نَع
إِذَا فِرْصَةٌ لَنَا عَمَّا جِ يَفِ أَسْلُجَمِ
هَلْ لَنَا لُؤْسَرٍ بِأَخْصَا نَمِ رَفَنَّا بِنَا
رَمْعُ وَرُكْبِ يَبَا ذُهُ زَنْ نُورِكَ أَدَّتِي
هَلْ لَنَا خَتَفِ أَمُو، أَمُهُ نَعُ هَلْ لَنَا يَضَر

نُسُحَ وَمَا لِسِ إِلَّا نَمَامُهُ يَلَع
مُوقِلًا نَمُتْ وَنَدَفْ ، أَمِهِتْ رِيَسِ
سِيَقُ نُبُفْ نَحْ أَلَامُهُ يَفْ إِذِافِ
هُتْ عَمَسَفْ ، مُعَمُ سِلْ أَجِي مِي مَّتْ لَ
بِاطْخُ لَانُبُ رَمُعْ أَنْ جَرُخْ أَلُوقِي
حَتَفَفْ ، قَارِعُ لَ إِلِةً يَرَسِي فِ
سِرَافِ دَلَبْ وَقَارِعُ لَ أَنْ يَلَعُ هَلْ لَ
سِرَافِ ضَايَبُ نَمَاهِي فِ أَنْ بَصَافِ
أَنْعَمُ هَانُ لَعَجَفْ ، نَاسِ أُرُخْ وَ
أَنْ مَدَقُ أَمَلِ فِ ، أَهُنَمُ أَنْ يَسَتْ كِ أَوْ
ضَرَعُ أُهُنَعُ هَلْ لَ إِضَرَّ رَمُعُ يَلَعِ
، أَنْ مَلَكُي أَلْ لَعَجَوْ هَجُوبُ أَنْعِ
لُوسَرِ بِأَخْصَا يَلَعِ كِلْ ذِذَّتْ شَافِ
هَلْ لَ إِذْبَعُ هَنْبَا أَنْ يَتَافِ ، هَلْ لَ
، دِجْسَمُ لَ إِفْ سِلْ أَجِ وَهُوَ رَمُعُ نُبِ

نَمَ أَنْبَلَزَنَ أَمَ هَيْلَا أَنْوَكَشَفَ
رَمُعَ نِينِمْ وَمُلَا رِيَمَ أَنْمَ ءَافَجُلَا
نَا: هَلَلَا دُبَعَلَا قَفَ، بَطْخُلَا نُب
مُكَيْلَعِ يَأْرَ نِينِمْ وَمُلَا رِيَمَ
هَلَلَا لُوسَرَرِيَمَ لَاسَابِلَ
هَدْعَبُ نَمَ هَفِيلَخُلَا أَلَوُ هَسَبَلِي
أَنْيَتَ أَفَ، قِيَّيْصِلَا رُكَبَ أَبَا
، أَنْيَلَعَنَاكَ أَمَ أَنْعَزَنَفَ أَنْلَزَانَمَ
نَاكَ يَتْلَا هَزْبُلَا يِفُ هَانِيَتَاوُ
مُلسِيَمَ أَقَفَ، أَهِيَفَ أَنْدَهَغِي
أَنْمُ قِنَاعُيَوُ، لُجَرِ لُجَرِ يَلَعُ أَنْيَلَعُ
أَنْرِيَمَ لُهُنَّاكَ يَّتَحُ أَلُجَرِ أَلُجَرِ
مَيَّأَنْعُلَا هَيْلَا أَنْمَدَقَفَ، كِلَذَلُبَقِ
، هَيَّوَسَلَابَ أَنْنِيَبَ أَهَمَسَقَفِ
لَالَسِ مَيَّأَنْعُلَا يِفِ هَيْلَعَضْرُعَفِ

رَفْصَا نِم صِي بَخْلَاعَاوْنَا نِم
بِّي طُهُ دَجَوْف رُمُعُهُ قَادَف ، رَمَحَاو
لَبُقَا ف ، حِي رَلَا بِي طِمُعَطَلَا
اِي هَلَلَاو : لَأَقَوِ هَجَوْب أَنِي لَع
، رَا صُنْ أَلَاو نِي رَجَاهُمُ لَأ رَشُعَم
خُ أَلَاو هَابَا نُبِ أَلَا مُكُنْم نَلُتُ قَيَل
هَب رَمَا مُث ، مَاعَطَلَا آذَه يَلَعُ هَاخَا
نِي ب أُولُتُ قُنْم دَالُوَا يَلِ لِمُ حَف
نِي رَجَاهُمُ لَأ نِم هَلَلَا لُوسَرِي دِي
مَأَق رَمُعُ نِي مُث ، رَا صُنْ أَلَاو
بُحَا صَا هَءَارُو يَشَمَف أَفِرْصُنْم
أَم : أُولُ أَقَف ، هِرَثَا يَفِ هَلَلَا لُوسَر
نِي رَجَاهُمُ لَأ رَشُعَم اِي نُونُورَت
يَلِ أُولُ جُرَلَا آذَه دُهُز يَلِ رَا صُنْ أَلَاو
أَنِي لِي تَرَصَأَقَت دَقَل ؟ هِتَي لِح

يَلَعُ هَلْ لَاحَتْ فُذْمُ انْ سُفْنَا
رَصِيْقَوِ يَرْسُكْ رَايِدِ هِيَدِي
دُوفُوْ ، بِرَعْمَلْ اَوْ قِرْشَمَلْ اِيْفَرَطُو
نُورِيْفُ هِنُوتْ اِيْمَجْعَلْ اَوْ بَرَعْلَا
اَهَعَقَرُ دَقَّ ةَّبُجْلَا هِدَهْ هِيْلَع
وَلَفْ ، ةَّعَقَرِ ةَّرْشَعْ يَتَنْثَا
دَّمَخْمْ بِاِخْصَا رِشَاغْمْ مُتْلَاسْ
فِقَاوْمَلْ اِلَهَا نَمُ ءَاَرْبُكُلَا مُتْنَاو
هَلْ لَ اِلُوسَرَعْمْ دِهْ اَشَمَلْ اَوْ
نِيْرَجَاهُمَلْ اِنْمَ نِيْقِبْ اِسْلَاو
ةَّبُجْلَا هِدَهْ رِيْعِيْ نَاْرَاَصُنْ اَلَاو
هُرْظَانْمْ هِيْفُ بَاهِيْ نِيْلِ بُوْتِبْ
مَاعُّطَلَا نَمُ ةَّنْفَجْ هِيْلَعْ يَدُعِيْو
نَمُو هُلُكْ اِيْ ةَّنْفَجْ هِيْلَعْ اُرِيْو
، رَاَصُنْ اَلَاو نِيْرَجَاهُمَلْ اِنْمُ هَرَضَحْ

أَذْهَلَسْ يَلْ : مِعْمَجَّ أَبٌ مُوقِلٌ لَاقِفٌ
بِلِاطِ يَبَأُنْبُ يَلَعُ أَلِ لُوقِلِ
هُرِهْصَوِ ، هَيْلَعِ سَأَنُ لَأُجَأُ هِنِإِفِ
ةَصْفَحُ هَتَنْبِ وَأِهْتَنْبِ يَلَعِ
بِجُومِ وَهَوِ هَلِ لَاقِفِ وَسَرِةِ جُوزِ هِنِإِفِ
، هَلِ لَاقِفِ نَمِ أِهْضُومِ لَاقِفِ
: تَيْلَعِ لَاقِفِ ، أَيَلَعِ أَوْمَلَكَفِ
نَكَلَوِ ، كَلِ ذَلِ لَعِ فَبُتَسَلِ
هَلِ لَاقِفِ وَسَرِةِ جُوزِ أَوْمَلَكَفِ
نِئِرَتِ جِي نِي نَمُومِ لَأُتِ هَمُأُ نُهِنِإِفِ
سِي قُنْبُ فَنَحْ أَلِ لَاقِفِ ، هَيْلَعِ
ةَشِيءِ أَوْلِ أَسَفِ : هِنَعُ هَلِ لَاقِفِ
، أَمُ هِنَعُ هَلِ لَاقِفِ ضَرِةِ صَفَحِ
تَلِ لَاقِفِ ، نِي تَعَمَتِ جُمِ أَتِنَاكَوِ
رِي مَأُةِ لِيءِ أَسِ يِنِإِفِ : هِنَعِ

هُصْفَحُ تَلْأَقَو ، كَلْذَلْ نِي نْمُؤْمُلَا
كَلْذَلْ كَلْ نِي بُيَسَو لَعْفِي هَارَا ام
نِي نْمُؤْمُلَا رِي مَأْ يَلَعْ أَلْخَدَفْ
تَلْأَقَفْ ، أَمْ هَانْدَاوْ أَمْ هَبَّرَقَفْ
نَذَاتَا ، نِي نْمُؤْمُلَا رِي مَأْ أَيْ : هَشْيَاعْ
مَأْ أَيْ يَمْلَكْتْ : لَأَقْ ؟ كَمْلَكُأْ نَأْ يَلْ
هَلْأَلْ لُؤْسَرْنَا : تَلْأَقْ ، نِي نْمُؤْمُلَا
هَتَّنَجْ يَلْأَلْ هَلْ يَبَسَلْ يَضَمْ
مَلْوَ أَيْ نْدَلْأَلْ دِرِي مَلْ هِنَاوْضَرَوْ
رُكَبْ وَبَأْ يَضَمْ كَلْذَلْكَو ، هَدِرْتْ
هَرْتَأْ يَلَعْ هَنْعْ هَلْأَلْ يَضَرْ
لُؤْسَرْنَا نَسْءْ أَيْ حِإْ دَعْبْ هَلْ يَبَسَلْ
ضَخْدَاوْ ، نِي بَأْذَلْ لَأَلْ تَقَوْ هَلْأَلْ
يَفْ هَلْ دَعْدَعْبْ نِي لَطْبُمْلَا هَجْجْ
يَضْرَأَوْ هِي وُؤْسَلْأَبْ هِمْسَقَوْ هِي عَرْلَا

يَلِإِ هَلِإِ هَضَبَقَف ، ءِيَرَبُلِا بَر
هِيَبَنبُ هَقْخَلْأُو هِنَاوَضَرُو هِتَمْخَر
أَيْنْدِلِا دِرِيْمَل ، يَلْغَالِا قِيْفِرْلِاب
يَلْغُ هَلِإِ خَتَفْ دَقُو ، هِدِرْتُمْ لَو
رَصِيْقُو يَرْسِكْ زُونُكْ كِيَدِي
، أُمَّهَلْ أَوْمَ كِيَلِإِ لَمْخُو ، أُمَّهَرَايْ دَو
قِرْشَمُ لَأَفَرَطْ كَلْ تَنَادُو
، دِيَزْمُ لَأِ هَلِإِ نَمِ وُجْرَنُو ، بِرْغَمُ لَأُو
لُسُرُو ، دِيْ يَأْتِ لِمَ أَلْسِإِ لَأِ يَفَو
بِرْغَمُ لَأُ دُوْفُوو ، كَنْوُتْ أَيِ مَجْغَمُ لَأِ
ءِبُجْ لَأِ هِدَهْ كِيَلْغُو ، كِيَلْغَمِ نُوْدِرِي
، ءَغَقْرُ ءَرْشَعُ يَتَنْثَا ءَهَتْغَقْرُ دَق
بُءَهِيْ نِيْلِ بُوْثِبْ ءَهَتْرِيْغُ وُلْفِ
كِيَلْغَمِ يَدُغِيْو ، كُرْظُنْمِ هِيْفِ
كِيَلْغَمِ حَارِيْو مِءْطَلِا نَمِ ءَنْفَجِبِ

كَرْضَحُ نَمَوَتْنَا لُكُاتِيَّةٌ فَجَب
يَكَبَفِ، رَاصُنْ أَلَاوَنِي رَجَاهُمُ لَانَم
كِلْ ذَنْعُ هَنْعُ هَلْ لَا يَضَرُّ رُمُع
كُتْلَ أَسْ: لَاقُ مُمْثُ، أَدِي دَشَّءَا كُب
لُوسَرُّ نَانِي مَلْعَتُ لَهْ هَلْ لَاب
ةَرْشَعُ رُبُ زُبُخُ نَمَعَبَشْ هَلْ لَا
عَمَجُ وَأَثَالَتْ وَأَسْمَخُ وَأِيْمَا
قَحْلُ يَّتَحِءَادَعُ وَأَشَعُ نِيَب
يَلَعُ لَبُقَأْفُ، أَلْ: تَلْ لَاقُ فِ؟ هَلْ لَاب
لَهْ: لَاقُ فِ أَهَنْعُ هَلْ لَا يَضَرُّ شَيْءُ أَع
بُرُقْ هَلْ لَاب لُوسَرُّ نَانِي مَلْعَتُ
يَفِيَّةِ دِيءَامُ يَلَعُ مَاعَطِي لَاب
نَاكُ؟ ضَرَّ أَلَا نَمِ زُبُ شَعِ أَفِ تَرَا
يَلَعُ غُضُ وَيَفِي مَاعَطِي لَاب رُمُ أَي
غُفَرْتُ فِ دِيءَامُ لَاب رُمُ أَي وَضَرَّ أَلَا

أُمَّهَلْ لَاقَفْ ، مَعَنْ مُمَّهَلْ لَاق : أَتَلْ لَاق
تَاهُمَّ أَوْ هَلْ لَاق لُوسَرَّ أَتَجْ وَزْ أُمَّتْ نَأ
نَي نَمُّومْ لَاق يَلَعْ أُمَّكَلْ وَ ، نَي نَمُّومْ لَاق
نَكَلْ وَ ، هَهُ صَاخْ يَلَعْ وَ قَح
يَفْ يَنَابْ غَرَّتْ وَ يَنَامُتْ يَتَأ
لُوسَرَّ نَأ مَلْعَ أَلْ يَنَأ وَ ، أَي نَدْلَأ
، فَوُصْلَأ نَمَّ هَهُ بَجَّ سَبَلْ هَلْ لَاق
، أَهْتَنُوشُخْ نَمَّ هَهُ دَلَجْ قَرَّ أُمَّبُرْف
مُمَّهَلْ لَاق : أَتَلْ لَاق ؟ كَلْ ذِنَ أُمَّلْعَتَأ
نَأ نَي مَلْعَتْ لَهَفْ : لَاق ، مَعَنْ
هَهُ أَبَعْ يَلَعْ دُقْرَي نَأ كِ هَلْ لَاق لُوسَرَّ
يَفْ أَحْ سَمَ نَأ كِ وَ ؟ هَهُ دِحْ أَوْ هَهُ قَاطْ يَلَعْ
رَاهُ نَلِابْ نُوكَي هَهُ شَيَّاعْ أَي كِتْ يَبْ
، أَشْ أَرْفِ لِي لَلِابْ وَ أَطْ أَسْبْ
رَثَأ يَرَنْفِ هَهُ يَلَعْ لُخْ دَنْفِ

اي ال ا، هب نج يل ع ري ص خ ل ا
ك ن ا ي ن ي ت ت د ح ت ن ا ة ص ف ح
اه ن ي ل د ج و ف ة ل ي ل ت ا ذ ه ل ت ي ن ث
ال ا ط ق ي ت س ي م ل ف ه ي ل ع د ق ر ف
اي : ك ل ل ا ق ف ، ل ل ب ن ا ذ ا ب
ي ل ت ي ن ث ا ؟ ت ع ن ص ا ذ ا م ة ص ف ح
ي ب ب ه ذ ي ت ح ي ت ل ي ل د ا ه م ل ا
ي ل ا م ؟ ح ا ب ص ل ا ي ل ا م و ن ل ا
، ي ل ا م و ا ي ن د ل ل ا م و ، ا ي ن د ل ل و
ا ي ش ا ر ف ل ا ن ي ل ب ي ن و م ت ل ع ش
ل و س ر ن ا ن ي م ل ع ت ا م ا ، ة ص ف ح
ن م م د ق ت ا م ه ل ا ر و ف ع م ن ا ك ه ل ل ا
، ا ع ئ ا ج ي س م ا ؟ ر خ ا ت ا م و ه ب ن ذ
ا ع ك ا ر ل ز ي م ل و ، ا د ج ا س د ق ر و
ي ف ا ع ر ص ت م و ا ي ك ا ب و ، ا د ج ا س و

نَا يَلِإِ رَاهُن لَو لِي لَلِإِءَانَا
هَتَمْ حَرِ يَلِإِ هَل لَأْ هَضَبَق
الَو ، أَبِّي طُ رَمُعَ لَكَ أَلِ ، هِنَا وَضَرَو
هُ وَسُأْ هَلَفَ ، أَنْ يَلِ سَبَلِ
نِي بَغَمَجِ أَلَو ، هِي بَحِ اصْبِ
الَو ، تِي زَلِ أَوْ خَلِمُ لَأِ أَلِ نِي مَدُّ أَلِ
يَّتَحِرُهُ شَلُّكَ يِفِ أَلِ أَمْ خَلِ لَكَ أَلِ
، مَوْ قَلِ أَلِ نَمِ يَضَقُّ نَا أَمِ يَضَقُّ نِي
بِأَخِ صَأْ لِكِ لَذِبِ أَلِ تَرْبَخَفِ أَلِ تَجَرَّخَفِ
لِكِ لَذِكِ لَزِي مَلَفِ ، هَل لَلِ لُوسَرِ
هُ أَوْرُ . لَجَّ وَزَعِ هَل لَلِ ابِ قَحَلِ يَّتَحِ
رَكَ اسَعُ نُبَا

Ҳасан Басрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Басранинг жомеъ масжидидаги бир мажлисга келсам, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бир тўп саҳобалари Абу Бакр ва Умар розияллоҳу анҳумонинг зоҳидликларини, Аллоҳ уларга Исломда фатҳ қилган нарсаларни ва ҳусни сийратларини эслашиб ўтирган эканлар. Мен у қавмга яқинлашдим. Қарасам, ичларида

Аҳнаф ибн Қайс Тамимий розияллоҳу анҳу ҳам бор экан. Унинг қуйидагиларни айтаётганини эшитдим:

«Умар ибн Хаттоб бизни бир гуруҳ лашкар билан Ироққа юборди. Аллоҳ бизларга Ироқни ва Форс юртларини фатҳ қилди. У ерда Форс ва Хуросоннинг нарсаларига эга бўлдик, улардан ўзимизга олиб, кийим кийдик. Умар розияллоҳу анҳунинг олдига келсак, у биздан юзини ўгириб олди ва бизга гапирмай қўйди. Бу иш Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларига оғир ботди. Унинг ўғли Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳунинг олдига келдик. У масжидда ўтирган экан. Унга мўминларнинг амири Умар ибн Хаттобдан бизга етган жафодан арз қилдик.

Абдуллоҳ: «Мўминларнинг амири устингизда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам киймаган, у зотдан кейинги халифа Абу Бакр Сиддиқ киймаган кийимларни кўрди», деди.

Биз уйларимизга бориб, устимиздаги кийимларимизни ечдик ва унинг олдига у аввал устимизда кўрган кийимларимизни кийиб келдик. У ўрнидан туриб, ҳар биримизга алоҳида-алоҳида салом берди ва ҳар биримиз билан алоҳида-алоҳида қучоқлашиб кўришди. Худди бундан олдин бизни кўрмагандек муомала қилди. Биз унга ўлжаларни тақдим қилдик. Умар уларни бизга тенг тақсимлаб берди.

Ўлжалар ичида Умарга хурмони сариёққа булаб тайёрланган сариқ, қизил сулол таоми тақдим қилинди. У уни татиб кўрди. Унга таъми ва ҳиди жуда яхши туюлди. Шунда у бизга юзланиб:

«Эй муҳожир ва ансорийлар жамоаси! Аллоҳга қасам, албатта, сизлардан ўғил отасини, ака укасини ушбу таом учун ўлдириши мумкин», деди ва уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг борликларида ўлдирилган муҳожир ва ансорийларнинг болаларига беришга амр қилди.

Сўнгра Умар туриб кета бошлади. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари ҳам туриб, унинг изидан юра бошладилар. Улар бир-бирларига:

«Эй муҳожирлар ва ансорлар жамоаси! Манави одамнинг зоҳидлигига ва кийимига нима дейсизлар? Аллоҳ бизга унинг раҳбарлигида Кисро ва Қайсарнинг юртларини, ернинг машриғию

мағрибини фатҳ қилганидан буён нафсларимиз заифлашди.

Унинг олдига арабу ажам элчилари келиб турибди. Улар унинг устидаги ўн икки ямоқли тўнини ҳам кўриб туришибди.

Агар сиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари жамоаси - катталаримиз, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан турли мавқифларда ва жангларда бирга бўлганларимиз, аввалги муҳожир ва ансорларимиз ундан ушбу тўнини бир юмшоқроқ, кўримлироқ кийимга алмаштиришини, унга эрталаб бир идишда, кечқурун бир идишда таом берилиб, ундан унинг ўзи ҳам, у билан ҳозир бўлган муҳожир ва ансорлар ҳам ейишини сўрасангиз, яхши бўларди», дедилар.

Қавмнинг барчаси бир овоздан: «Умарга бу гапни Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳудан бошқа одам айта олмайди, бу ишга одамлар ичида фақат ўша журъат қилиши мумкин. Чунки, у узотнинг қизларига уйланиб, куёвлари бўлган. Ёки қизи - Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжалари Ҳафсагина айтиши мумкин. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг мақомлари туфайли Умар унга ҳам бирор нарса дея олмайди», дедилар.

Улар бу ҳақда Алига гап очдилар. Али: «Мен буни қила олмайман, яхшиси, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаларига айтинглари, улар мўминларнинг оналари, бу ишга журъат қиладилар», деди.

Улар Оиша ва Ҳафса розияллоҳу анҳолар бирга ўтирганларида улардан илтимос қилишди.

Оиша: «Буни мўминларнинг амиридан мен сўрайман», деди.

Ҳафса: «Менимча, у бу ишни қилмаса керак, сенга тушунтириб ҳам беради», деди.

Оиша: «Эй мўминларнинг амири! Гапиришимга изн беринг», деди.

Умар: «Эй мўминларнинг онаси, сўзла», деди.

Оиша: «Албатта, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз йўллари ила жаннатга ва розиликка кетдилар. Ул зот дунёни хоҳламадилар, дунё у зотни хоҳламади. Шунингдек, Абу Бакр розияллоҳу анҳу ҳам у зотнинг изларидан Расулуллоҳ соллаллоҳу

алайҳи васалламнинг суннатларини тирилтиргандан, муртадларни қатл қилгандан, аҳли ботилнинг ҳужжатларини йўқ қилгандан, раъиятга адолат қилгандан, молни баробар тақсим қилгандан, халойиқнинг Роббини рози қилгандан кейин ўз йўлига кетди. Аллоҳ уни Ўз раҳматига ва розилигига қабз қилди. Уни Ўз Набийси алайҳиссаломга - рафиқул аълога қўшди. У дунёни хоҳламади, дунё ҳам уни хоҳламади.

Энди, батаҳқиқ, Аллоҳ сизнинг қўлингиз ила Кисро ва Қайсарнинг хазиначарини ва юртларини фатҳ қилди. Сизга уларнинг моллари олиб келинди. Сизга мағрибу машриқ яқин бўлди. Аллоҳдан янада зиёда қилишини ва Исломни қўллашини сўраймиз. Олдингизга ажамларнинг элчилари келмоқда, арабларнинг ҳайъатлари келмоқда. Сизнинг устингизда бўлса манави тўн бор. Уни ўн икки еридан ямаб олгансиз. Энди сиз уни бир юмшоқроқ, кўримлироқ кийимга алмаштирсангиз, сизга эрталаб бир идишда таом берилса ва кечқурун бир идишда таом берилса, ундан ўзингиз ҳам, сиз билан ҳозир бўлган муҳожир ва ансорлар ҳам есалар яхши бўларди», деди.

Шу пайт Умар розияллоҳу анҳу қаттиқ йиғлади ва:

«Сендан Аллоҳ номи ила сўрайман. Қани менга айт-чи, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Аллоҳнинг ёнига боргунларича буғдой нонга ўн кун ёки беш кун ёки уч кун тўйганмилар?! Ёки тушлик ва кечки таомни жамлаганмилар?!» деди.

«Йўқ», деди Оиша. Шунда Умар Оиша розияллоҳу анҳога қараб:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга ердан бир қарич кўтарилган дастурхонда таом қўйилганини биласанми?! Ул зот таом келтиришга амр қилсалар, ерга қўйиларди. Яна амр қилсалар, дастурхон йиғиштириб олинарди», деди.

(Оиша ва Ҳафса) икковлари:

«Аллоҳнинг номи ила айтамызки, гапингиз тўғри!» дейишди.

У уларга қараб:

«Икковингиз Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаларисиз, мўминларнинг оналарисиз. Иккингизнинг барча

мўминларда, хусусан менда ҳақларингиз бор. Сиз бўлсангиз мени дунёга тарғиб қилгани келибсизлар.

Албатта, мен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг, кўполлигидан баданларига ботадиган, жундан бўлган чопон кийганларини яхши биламан. Икковингиз ҳам биласизларми?» деди.

«Аллоҳнинг номи ила айтамикки, гапингиз тўғри!» дейишди.

«Эй Оиша! Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сенинг уйингда бир арқоқли жун чопон устида ухлаганларини биласанми? Ўша чопон кундузи гилам, кечаси тўшак бўлар эди. Биз у зотнинг олдиларига кирсак, ёнбошларида бўйранинг изини кўрардик.

Эслагин, эй Ҳафса! Сен ўзинг менга у зотга икки қават жой солиб берганинга, унинг юмшоқлигидан Билолнинг азониғача уйғонмаганларини, сўнгра сенга «Эй Ҳафса, нима қилиб қўйдинг? Бу кеча менга икки қават жой солиб берибсан. Тонг отгунча ухлабман. Менга дунёнинг нима кераги бор эди?! Мени юмшоқ тўшак ила машғул қилишингизнинг нима кераги бор эди?!» деганларини айтиб берган эдинг.

Эй Ҳафса! Сен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аввалгию кейинги гуноҳлари мағфират қилинганини билмас эдингми?! Ул зот оч ҳолларида кеч қилар, тунни саждада ўтказар эдилар. Аллоҳ у зотни Ўз раҳмати ва розилиги ила қабз қилгунича кечаю кундуз рукуъ ва сажда қилган ҳолларида, йиғлаган ва тазарру қилган ҳолларида бардавом бўлдилар.

Умар хуштаъм таом емайди. Юмшоқ кийим киймайди. Ўзининг икки соҳибидан ўрнак олади. Туз ва зайтун ёғидан бошқа икки таомни жамлаб емайди. Ҳар ойда одамлар еган гўштдан ортиқча гўшт емайди», деди.

Икковлари чиқиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларига бўлган гапларнинг хабарини бердилар. Умар Аллоҳ азза ва жаллага йўлиққунича ўша ҳолда бардавом бўлди».

Ибн Асокир ривоят қилган.

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг зоҳидликлари ҳақида бунга ўхшаш ривоятлар ишончли ровийлар томонидан кўплаб келтирилган.

Шу ўринда ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг бу даражадаги зоҳидликлари ўзларининг шахсий ижтиҳодлари ва ўз шахсларига тегишли эканини айтиб ўтиш керак.

Кўриб ўтганимиздек, бошқа саҳобалар ҳам у кишини бў йўлдан қайтара олмаганлар.

«Рухий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди